

...

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 6.Pf.20.029/2024/5.

A felperes:

felperes

lakcíme: felperes címe1

tartózkodási hely: 2200 felperesi település, Tompa Mihály utca 39.

A felperes képviselője:

Ikanov Ügyvédi Iroda,

ügyintéző: dr. Ikanov Gábor ügyvéd

jogi képviselő címe1

Az alperes:

alperes

alperes címe

Az alperes képviselője:

Pozderka és Társai Ügyvédi Iroda,

ügyintéző: dr. Pozderka Gábor ügyvéd

jogi képviselő címe2

A per tárgya: kártérítés

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 19.P.21.284/2022/31. számú ítélet

A fellebbezést benyújtó fél: alperes (32. sorszám alatt)

Ítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja, és az alperes marasztalásának tőkeösszegét ápolási és gondozási többletköltség címén 6.958.800 (hatmillió-kilencszázötvennyolcezer-nyolcszáz) forintról 6.672.175 (hatmillió-hatszázhetvenkétezer-százhetvenöt) forintra, gyógyszer és vitamin többletköltség címén 645.000 (hatszáznegyvenötezer) forintról 537.000 (ötszázharminchétezer) forintra, közlekedési és kísérő többletköltsége címén az 1.450.000 (egymillió-négyszázötvenezer) forintról 1.360.000 (egymillió-háromszázhatvanezer) forintra, a költségpótló járadékok közül az ápolási és gondozási többletköltség 177.750 (százhetvenhétezer-hétszázötven) forint összegét 120.000 (százhúszezer) forintra, a gyógyszer és vitamin többletköltség összegét 50.000 (ötvenezer) forintról 33.000 (harminchéromezer) forintra, a közlekedési és kísérő többletköltség összegét 50.000 (ötvenezer) forintról 40.000 (negyvenezer) forintra, a felperes javára fizetendő ügyvédi munkadíj összegét 2.500.000 (kétmillió-ötszázezer) forintról 1.828.800 (egymillió-nyolcszázhuszonnyolcezer-nyolcszáz) forintra, a 394.476 (háromszázkilencvennégyezer-négyszázhetvenhat) forint perköltséget 284.023 (kétszáznyolcvannégyezer-huszonhárom) forintra leszállítja, a késedelmi kamatra vonatkozó rendelkezésekből a „naptári félévet megelőző” szövegrészeket mellőzi.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja azzal, hogy a havi 120.000 (százhúszezer) forint járadék nem ápolási és gondozási, hanem kizárólag gondozási költséget pótló járadék.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 678.180 (hatszázhetvennyolcezer-száznyolcvan) forint másodfokú perköltséget. Megállapítja, hogy a le nem rótt 1.365.050 (egymillió-háromszázhatvanötezer-ötven) forint fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] A felperes 2019. augusztus 23-án külföldi telephelyű gépjármű vezetője által okozott közlekedési balesetben utasként sérült. A felperes a balesetből eredő kárainak és sérelemdíjának a megtérítése iránt indított pert az alperessel szemben.

[2] A felperes végleges keresete szerint a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (továbbiakban: Ptk.) 2:42. § (1)-(2) bekezdése, 2:43. § a) pontja, 2:52. §-a, 2:53. §-a, 6:518-6:519. §-a, 6:522. §-a, 6:536. § (1) bekezdése, 6:539. § (1) bekezdése, valamint a 2009. évi LXII. törvény 27. §-a és 43. § (1) bekezdése alapján az alperes kötelezését kérte sérelemdíj címén 19.000.000 forint és ezen összeg után 2019. augusztus 23. napjától, valamint összesen 17.890.286 forint vagyoni kártérítés - ebből ápolási és gondozási többletköltség címén 6.958.800 forint és ezen összeg után 2021. október 11. napjától kamat, háztartási kisegítő többletköltsége címén 3.144.960 forint és ezen összeg után 2021. október 11. napjától kamat, ház körüli és kerti kisegítő többletköltsége címén 2.776.000 forint és ezen összeg után 2021. október 11. napjától kamat, gyógyszer és vitamin többletköltség címén 690.000 forint és ezen összeg után 2021. október 11. napjától kamat, gyógyászati segédeszközök többletköltsége címén 208.796 forint és ezen összeg után 2020. december 25. napjától kamat, rehabilitáció többletköltsége címén 1.780.800 forint és ezen összeg után 2021. október 11. napjától kamat, keresetveszteség címén bruttó 880.930 forint és ezen összeg után 2021. április 7. napjától kamat, közlekedési és kísérő többletköltség címén 1.450.000 forint és ezen összeg után 2021. október 11. napjától kamat, továbbá 2023. december 1. napjától véghatáridő nélkül összesen havi 435.150 forint költségpótló járadék, és ebből gondozási többletköltség címén 177.750 forint, háztartási kisegítő többletköltsége címén 50.400 forint, ház körüli és kerti kisegítő többletköltsége címén 55.800 forint, gyógyszer és vitamin többletköltség címén 50.000 forint, rehabilitáció többletköltsége címén 51.200 forint, közlekedési és kísérő többletköltsége címén 50.000 forint megfizetésére.

[3] Az alperes az ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Állította, hogy a késedelmi kamatra vonatkozó kereset nem felel meg a 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 170. § (2) bekezdés a) pontjában támasztott követelménynek. Arra hivatkozott, hogy a kárrendezés során teljesített kifizetésekkel a kártérítési kötelezettségének eleget tett, a pert megelőzően fizetett 6.000.000 forint sérelemdíj pedig teljes mértékben kompenzálta a felperes személyiségi jogsérelmeit. Vitatta a felperes ezt meghaladó kárának a felmerülését, annak a balesettel való okozati összefüggését. Álláspontja szerint a felperes részére a hozzátartozói által teljesített szolgáltatások óradíja 1.000 forint erejéig megalapozott.

[4] Az elsőfokú bíróság az ítéletével az alperest 14.000.000 forint sérelemdíj és annak 2019. augusztus 23. napjától járó kamata, 6.958.800 forint ápolási és gondozási, 2.874.000 forint háztartási kiséítói, 2.776.000 forint ház körüli és kerti kiséítói, 645.000 forint gyógyszer és vitamin, 1.780.800 forint rehabilitációs, valamint 1.450.000 forint közlekedési és kísérő többletköltség és mindezek után 2021. október 11. napjától járó kamat, 208.796 forint gyógyászati segédeszköz többletköltség és annak 2020. december 25. napjától a kifizetésig járó kamata, továbbá 2023. december 1. napjától véghatáridő nélkül 177.750 forint ápolási és gondozási, 50.400 forint háztartási kiséítói, 55.800 forint ház körüli és kerti kiséítói, 50.000 forint gyógyszer és vitamin, 50.000 forint közlekedési és kísérő és 51.200 forint rehabilitációs többletköltség járadék megfizetésére kötelezte, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

[5] Az alperest a felperes javára bruttó 2.500.000 forint ügyvédi munkadíj és 394.476 forint költség, a bíróság költségvetési elszámolási számlájára külön felhívásra 240.827 forint megfizetésére kötelezte. Megállapította továbbá, hogy a meg nem fizetett 1.500.000 forint illetéket az alperes személyes illetékmentessége folytán az állam viseli.

[6] Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában megállapította, hogy a 2019. augusztus 23-án történt közlekedési balesetben a felperes a jobb oldali pertrochanter és femur diaphysis törését, valamint mellkasfali zúzódást szenvedett el. A sérült combcsontot műtéti úton gamma szeggel rögzítették. A teljes csontos konszolidáció hiánya és a behelyezett fémanyag körüli fellazulás miatt 2020. júliusában műcsípő beültetésére került sor, amelynek az alapját képező diagnózis még a balesettel összefüggő combfej elhalást is igazolt. A felperes baleseti egészségkárosodása 31 %, munkaképességcsökkenése 40 % mértékű. Maradványállapota a jobb csípő és térdízület mozgásának fájdalmas beszűkülésével, a jobb alsó végtag terhelhetőségének csökkenésével, a combizom sorvadásával, állandósult sántító járással, a guggolás ellehetetlenülésével, műtéti hegekkel és a jobb comb lágyrészének elődomborodásával jellemezhető. Hosszútávon mindkét oldali alsóvégtagi ízületben kopásos jellegű állapot súlyosbodás bekövetkezése várható. A felperes mindkét műtét után ápolásra és gondozásra, majd csökkenő mértékben részleges gondozásra szorult és szorul a jövőben is. A közlekedésben segítségre és kísérő igénybevételére szorul, a tömegközlekedés igénybevételében akadályozott. A háztartási munkák közül kizárólag a könnyűeket képes 2020. november 13. óta ellátni. Életvitele közepes-, súlyos fokban elnehezült. Sérülései miatt hamarabb elfárad, gyakran meg kell pihennie, a gyakorta fellépő csípő- és térdfájdalmi miatt mindenfajta szabadtéri sporttevékenység és kirándulás kivitelezhetetlen a számára. Mindennapjaiban folyamatosan kialvatlan, mivel fájdalmi miatt éjszakai nyugtalanul telnek, folyamatosan a hozzátartozói segítségére van utalva, ami érzelmileg is megviseli, hangulata depressziós, folyamatosan szorong, a baleset miatt bekövetkezett kiszolgáltatottsága miatt. Úgy érzi, nőiességét elvesztette, önbizalomhiánnyal küzd, emiatt társaságba sem szeret járni, és sérülései és pszichés állapota szexuális életére is negatívan hat.

[7] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperesnek a Ptk. 2:43. § a) pontjában meghatározott élethez, testi épséghez és egészséghez való joga sérült. A sérelemdíj mértékének meghatározása során a Ptk. 2:52. §-a szerint értékelte a felperes állapotát és a nem vagyoni sérelmeinek kompenzálására 20.000.000 forint sérelemdíjat tartott alkalmasnak,

amelyből az alperes levelező partnere által megfizetett 6.000.000 forintra figyelemmel a fennmaradó 14.000.000 forint megfizetésére kötelezte az alperest.

[8] A bíróság köztudomású tényként értékelte, hogy a kórházi dolgozók leterheltsége miatt a hozzátartozók közreműködésére volt szükség a felperes ápolásában, gondozásában. Az orvosszakértői vélemény alapján a hozzátartozók által nyújtott ápolás és gondozás időszükségletét a baleset utáni 14 napra, valamint a 2020. július 13. és 20. közötti kórházi tartózkodás idejére napi 2 órában, mindkét kórházi kezelés után 4 hétig napi 3 óra ápolásban és 4 óra részleges gondozásban, ezt követően 12 hétig napi 3 óra részleges gondozásban, majd véghatáridő nélkül 2 óra részleges gondozásban állapította meg. A gondozás többletköltségét a bírói gyakorlatra utalással a Bt.1 árajánlatának 75 %-ában határozta meg, és annak megfelelően a kereset szerint marasztalta az alperest.

[9] Az elsőfokú bíróság a felperes előadása és a tanúvallomások alapján megállapította, hogy a felperes a baleset idején a férjével és a fiával élt együtt egy 160 m² kertes családi házban. A balesetet követően fekvőbetegsége ideje alatt a felperes mindennemű háztartási tevékenység ellátásában akadályozott volt, jelenleg pedig kizárólag a könnyű háztartási munkák ellátására képes. A balesetet megelőzően a háztartási munkák java részét a felperes egymaga végezte, megközelítőleg napi 2, azaz havi 60 órában, amelynek elvégzése jelenleg a családjára hárul. A fekvőbetegség időszakában megnövekedett higiénés szükségletei többletháztartási munkákat is szükségessé tettek. Mindezek alapján az alperest 2.874.000 forint lejárt járadék, valamint a kereset szerinti jövőbeni járadék megfizetésére kötelezte.

[10] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes által lakott családi házhoz 400 m² kert is tartozik, amelyben füvesített terület, díszbokrok, virágos kert, fenyők, konyhakert és gyümölcsfák is találhatóak. A balesetet megelőzően a felperes kizárólagos feladata volt a virágok öntözése és gondozása, a gereblyezés, a gyümölcsszedés és a lehullott falevelek összegyűjtése, amelyek mellett hozzávetőleg 30 % arányban besegített a férjének a ház körül felmerülő valamennyi munkában. A baleseti sérülései folytán a balesetet megelőzően ellátott kerti és házkörüli munkák elvégzése a hozzátartozóira hárult. A felperes egy kertrendező cég óradíjának (3.100 forint) a 60 %-ával számolt, amely a bírói gyakorlatnak megfelelt. A bíróság mindezek alapján a hozzátartozók által végzett napi 1 óra házkörüli és kerti munka ellentételezéseként a felperes keresetében megjelölt havi 55.800 forintot nem találta eltúlzottnak.

[11] Az elsőfokú bíróság a felperes által megjelölt gyógyszerek közül az orvosszakértő véleménye alapján a Flectorin tapasz 2 doboz/hó, Cartidol krém 0,5 doboz/hó, Flamborin 1 doboz/hó, Hyal-Joint tabletta 1 doboz, Probiom 7 egy doboz használatát találta orvosi szempontból indokoltnak, mindezeknek a költségeknek a fedezésére az alperest havi 45.000 forint járadék megfizetésére kötelezte. A 2019. augusztus 23. és 2023. február 28. közötti időszakra havi 10.000 forint gyógyszerköltséggel számolt. Az alperest terhelő összeget az alperes levelező partnere által teljesített 180.000 forint elszámolásával határozta meg.

[12] Az elsőfokú bíróság a közlekedés és kísérő többletköltsége tekintetében megállapította, hogy a számítási módot, az üzemanyagárat, a fogyasztás mértékét, a költségátalány mértékét és az állított utazások tényét az alperes nem vitatta. A bíróság ezért a szakvéleményt és a per adatait figyelembe véve a felperes által igényelt összeget elfogadta.

[13] Az elsőfokú ítélettel szemben az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az ítélet részbeni megváltoztatását, a lejárt gondozási járadéknak 3.444.000 forintra, a jövőre nézve fizetendő gondozási járadéknak havi 60.000 forintra, a lejárt háztartási kisegítői járadéknak 2.197.000 forintra, a jövőre nézve fizetendő háztartási kisegítő járadéknak havi 30.000 forintra, a lejárt közlekedési és kísérő járadéknak 250.000 forintra, a jövőre nézve fizetendő közlekedési és kísérő járadéknak havi 10.000 forintra, a lejárt gyógyszer járadéknak 498.228 forintra, a jövőre nézve fizetendő gyógyszer járadéknak havi 28.692 forintra való leszállítását, a lejárt és jövőre nézve teljesítendő ház körüli kisegítő járadékokra, a sérelemdíjra és valamennyi jogcím vonatkozásában a késedelmi kamatra vonatkozó kereset elutasítását, és a felperes perköltségben marasztalását kérte.

[14] Az alperes fellebbezése szerint az elsőfokú bíróság a késedelmi kamat vonatkozásában a Pp. 342. § (1) bekezdését megsértve túlterjeszkedett a kereseti kérelmen. A tényállást tévesen, a bizonyítékok a Pp. 279. § (1) és (3) bekezdését sértő mérlegelése alapján állapította meg. A köztudomású tények vonatkozásában megsértette a Pp. 266. § (2) és (4) bekezdését, az alaki jogszabályhelyek megsértésének eredményeként pedig megsértette a Pp. 265. § (1) bekezdését és a Ptk. 6:522. § (1) bekezdését is.

[15] Az alperes szerint azzal, hogy a kereseti kérelem a mindenkori törvényes késedelmi kamatok megfizetésére vonatkozott, a magyar jog viszont többféle késedelmi kamatot ismer, a kereset nem volt határozott, és az elsőfokú bíróság a kereseti kérelemtől eltérő késedelmi kamat megfizetésére kötelezte, amellyel megsértette az érdemi döntés korlátjára vonatkozó szabályt.

[16] Az alperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévedett, amikor a gondozási, háztartási, és házkörüli kisegítő költségének alapját egy piaci szereplő árajánlatának 75%-ában állapította meg. Fenntartotta azt az álláspontját, hogy az ilyen tevékenységet végző dolgozók nettó órabérét kell kiindulópontnak tekinteni. A profitorientált cég díjszabása ugyanis bruttó összeg, amely adókat és járulékokat is tartalmaz. Hivatkozott a Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.20.684/2018/7. és 6.Pf.20.336/2023/5. számú ítéleteiben kifejtettekre. Fenntartotta, hogy a Bt.1 díjszabása és a kertépítő cég ajánlata legfeljebb egy mérlegelési szempont, azonban a gondozás és háztartási kisegítés ellenértéke nem azokat szigorúan követve határozható meg, és összege legfeljebb 1.000 forint/óra lehet.

[17] Az alperes kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság olyan időszakra (2019. augusztus 23. és szeptember 6., 2020. július 13-23.) is gondozási költség megtérítésére kötelezte, amikor a felperes kórházi kezelés alatt állt. Sérelmezte, hogy a Pp. 266. § (4) bekezdése alapján

fennálló kötelezettsége ellenére a bíróság nem tájékoztatta arról, hogy köztudomású tényként kívánja értékelni, hogy a kórházi dolgozók túlterheltsége miatt nem képesek egészségügyi szolgáltatási kötelezettségüket az Eütv. 7.§-ának megfelelő módon ellátni, és emiatt szükséges a gondozás család általi kiegészítése, és ezáltal az ellenbizonyítás lehetőségétől elzárta.

[18] Az alperes szerint a felperes nem bizonyította, hogy a balesetet megelőzően a ház körüli munkák közül a kutya gondozását, a sövény nyírását, a térkő gondozását, a kerti bútorok kezelését, a kocsibeálló téliesítését, a favágást és a kazán gondozását is ő végezte. Tekintettel arra, hogy a felek egyezően nyilatkoztak arról, hogy valamennyi házkörüli munka időigénye napi 1-2 óra, ugyanakkor a munkák jelentős részéről a felperes nem bizonyította, hogy a balesetet megelőzően ő végezte, az elsőfokú bíróság a bizonyítékok téves mérlegelése alapján állapította meg a felperes házkörüli munkából kiesett idejét napi 1-2 órában. Az alperes sérelmezte azt is, hogy az ítéletből a bíróság mérlegelésének alapjául szolgáló tények egyáltalán nem ismerhetők meg.

[19] A közlekedés és kísérő többletköltsége vonatkozásában az alperes továbbra is azt hangsúlyozta, hogy a felperes kizárólag a balesetből eredő többletköltségének a megtérítését követelheti, ennek mértékét azonban nem bizonyította. Az ítélet a bíróság mérlegelése alapjául szolgáló tényeket ebben a körben sem tartalmazza. Tanú2 tanúvallomása önmagában nem elegendő annak ítéleti bizonyosságú megállapításához, hogy a felperes a baleset előtt valamennyi utazását tömegközlekedéssel, gyalog, vagy kerékpárral oldotta meg, különösen egy kétszáz kilométerre fekvő helyiségbe történő családlátogatás, a munkahelyre utazás és a heti bevásárlás esetében. Változatlanul vitatta, hogy a büntetőeljárás során felmerült utazási költségét a felperes a büntetőeljárás szabályaitól függetlenül kártérítésként érvényesítheti vele szemben. Hangsúlyozta, hogy a mérlegelés hiányában kizárólag a rehabilitációs ellátásokra való utazások tekinthetők bizonyítottak.

[20] Az volt az álláspontja, hogy az elsőfokú bíróság levezetése szerint szükséges gyógyszerek és gyógyhatású készítmények összköltsége 28.692 forint (2 doboz Flectorin 20.788 forint, fél doboz Cartidol 1.543 forint, 1 doboz Flamborin 1.593 forint, 0,33 doboz Hyal-Joint 2.119 forint, 1 doboz Probiom 7 2.649 forint). Ehhez képest az elsőfokú bíróság úgy kötelezte havi 45.000 forint, a jövőre nézve pedig havi 50.000 forint járadék megfizetésére, hogy a saját ténymegállapításaitól való többszöri eltérését nem indokolta.

[21] Az alperes változatlanul állította, hogy a kárrendezés során megfizetett 6.000.000 forint sérelemdíj teljes mértékben kompenzálja a felperes személyiségi jogi sérelmeit. Az elsőfokú bíróság által megállapított 20.000.000 forint kirívóan eltúlzott és aránytalan a felperes személyiségi jogsérelmeihez, a káresemény idején fennálló ár- és értékviszonyokhoz, valamint a bírói gyakorlat döntéseihez képest. Az alperes álláspontja szerint a sérelemdíj körében nem vehető figyelembe az a körülmény, hogy a felperes a háztartási és ház körüli munkák vonatkozásában kisegítőre szorul. Az ugyanis nem eredményez számára személyiségi jogsértést, ha a mosást, főzést és takarítást nem tudja elvégezni. A megállapított sérelemdíj a felperesnél nagyobb mértékű munkaképességsökkenést (65-67 %) elszenvedő

károsultak javára megítélt sérelemdíjnak felel meg az ítélkezési gyakorlatban (Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.21.399/2017/6., 4.Pf.20.709/2020/6., 6.Pf.20.336/2023/5.).

[22] A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte azzal, hogy a Fővárosi Ítéltábla a késedelmi kamatra vonatkozó rendelkezések esetében mellőzze az „naptári félévet megelőző” szövegrészeket, vagy erre hívja fel az elsőfokú bíróságot.

[23] A felperes álláspontja szerint a késedelmi kamat vonatkozásában az elsőfokú bíróság a normaszöveghez képest ugyan elírási hibát vétett, de a kereseti kérelmen nem terjeszkedett túl. A keresetében ugyanis kifejezetten a normaszövegre való hivatkozással kért törvényes késedelmi kamatot.

[24] A felperes hivatkozott arra, hogy a bírói gyakorlat [EBH2009. 2041., Kúria Pfv.21.832/2016/4., Pfv.21.856/2010/8.] a szakirányú gondozási szolgáltatás árajánlatát 25% levonása mellett elfogadja. A hozzátartozók az ápolást és gondozást a károsulthoz fűződő rokon kapcsolatuk okán végzik, ez azonban a károkozót nem mentesíti a kártérítési felelőssége alól. Az alperes által a piaci óradíj egyharmadában meghatározott összeg nem alkalmas a felperes családja számára a kényelmetlenségekkel, időráfordítással és többletmunkával járó tevékenységek reális értékelésén alapuló kiegyensúlyozására. A felperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen fogadta el köztudomású tényként, hogy a kórházi dolgozók leterheltsége miatt a hozzátartozóknak is közre kell működniük a betegek ápolásában, gondozásában. Bizonyítási kötelezettsége egyébként sem arra irányult, hogy a kórház mulasztása folytán nem kapott megfelelő ápolói ellátást. A hozzátartozói által a kórházi tartózkodásának az ideje alatt az ellátásában, öltöztetésében, tisztálkodásában és ápolásában nyújtott segítségre vonatkozó, az alperes által sem vitatott kereseti tényelődását pedig Tanú3 és Tanú2 tanúvallomása is megerősítette.

[25] A felperes állította, hogy a háztartási kisegítés körében is figyelembe vehető a szakosodott intézmények díjainak 75%-a [Kúria Pfv.20.047/2019/4., Pfv.III.20.765/2017/7.]. Háztartási és házkörüli kisegítés címén költségeit ráadásul mértéktartóan nem a piaci díjak 75%-ával, hanem 60%-ával számolva határozta meg. Hivatkozott arra, hogy az alperes maga is biztosíthatott volna a számára 1.000 forint/óradíjon kisegítő személyzetet, gondozót, azonban ilyet nem tudott. A kereseti tényelődása arra vonatkozott, hogy a kerti munkákon túl a házkörüli munkák 30%-át is maga végezte, és az alperes elismerte, hogy ezek időigénye napi 1-2 óra. Az orvosszakértői vélemény igazolta, hogy ezeknek a munkáknak az elvégzésére jelenleg nem képes, és a házban élőknek a tanúvallomása, valamint a fényképfelvételek igazolják, hogy a munkák elvégzésre kerülnek. Az alperes a fellebbezésében olyan tényeket vitat, amiket az elsőfokú eljárás során elismert.

[26] A felperes állította, hogy az okiratokkal, kimutatásokkal és tanúvallomásokkal a közlekedési és kísérő többletköltség tekintetében is teljes körűen eleget tett bizonyítási

kötelezettségének. Hangsúlyozta, hogy a rendelkezésére álló gyógyszer számlákat csatolta, olyan kötelezettsége pedig nincsen, hogy az eltelt 5 év alatt valamennyi számláját megőrizze.

[27] A felperes szerint az elsőfokú bíróság a sérelemdíj meghatározása során helytállóan vette számba az elszenvedett jogsérelmeit. Hangsúlyozta, hogy a balesettel az önálló és független cselekvési képessége örökre elveszett, az pedig, hogy az élethez szükséges minimum feladatokat is képtelen ellátni és a családja segítségére szorul, a sérelemdíj összegszerűsége körében értékelendő körülmény. Az ítélkezési gyakorlat hasonló ügyekben hozott döntéseit nem lehet mechanikusan alkalmazni a sérelemdíj megállapítása során. A személyiségi jogsértések és következményeik különbözősége lehetővé teszi a károsult egyedi körülményei alapján eltérő összeg meghatározását [BH2022. 123.]. Az alperes fellebbezésében hivatkozott esetek a 2014-2016. években történt balesetekre vonatkoztak, az azóta eltelt idő óta drasztikusan formálódó ár- és értékszínvonal, illetve a tényállások és személyi körülmények különbözősége folytán nem szolgálhatnak mérlegelés alapjául.

[28] Fellebbezés hiányában az elsőfokú ítélet keresetet elutasító, valamint az alperest 3.444.000 forint ápolási-gondozási, 2.197.000 forint háztartási kisegítő, 498.228 forint gyógyszer, 208.796 forint gyógyászati segédeszköz, 1.780.800 forint rehabilitációs, valamint 250.000 forint közlekedési és kíséző többletköltség és havi 179.892 forint jövőben esedékessé váló járadék megfizetésére kötelező rendelkezései a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 358. § (5) bekezdése alapján első fokon jogerőre emelkedtek, ezért a Fővárosi Ítéltábla kizárólag az elsőfokú ítélet fellebbezett, az alperest ezt meghaladóan tőke, valamint valamennyi tétel után késedelmi kamat megfizetésre fizetési kötelező rendelkezéseit bírálta felül.

[29] A fellebbezés részben megalapozott.

[30] Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a Ptk. 2:43. § a) pontja által védett személyiségi jogainak a megsértése miatt a felperest a Ptk. 2:52. §-a alapján sérelemdíj illeti meg. Az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítás eredményének az értékelése alapján alapvetően helytállóan összegezte az ítéletében a Ptk. 2:52. § (3) bekezdése szerint a sérelemdíj megállapítása során értékelendő körülményeket is. Az ítéletének a [306] bekezdése ugyan tévesen 35-36 %-ban, a [48] bekezdésében viszont – a 26. szám alatti kiegészített szakvéleménynek megfelelően – helyesen 40 %-ban tüntette fel a felperes baleseti eredetű munkaképesség-csökkenésének a mértékét. A sérelemdíj összegének a meghatározása szempontjából azonban nem is a munkaképesség-csökkenés számszerű mértékének, hanem a jogsértés súlyának és a felperesre gyakorolt hatásának van ügyszempontú jelentősége. A felperes 53 évesen szenvedett az életvitelének közepes-súlyos fokban való elnehezülését eredményező balesetet. A baleset miatt a felperes a korábbi aktív életét folytatni nem tudja, a mindennapi tevékenységeiben mások segítségére, folyamatosan gondozásra, rendszeresen jelentkező fájdalmainak a csillapítására szorul. A balesettel összefüggésben két műtéten esett át, amelynek hegei és a comb lágy részének elődomborodása zavaró esztétikai hátrányt jelentenek. Sántító járása állandósult, és a külső szemlélő számára is jól látható.

[31] A felperes háztartási munkák (mosás, főzés, takarítás) végzésében való korlátozottsága ugyan valóban nem külön személyiségi jogsértés, azonban a testi épség, egészség megsértésének a következményeként a sérelemdíj meghatározása során értékelendő körülmény, mert az ember személyiségének lényeges meghatározó eleme, az emberi méltóság egyik kifejeződése az önellátásra és az önálló munkavégzésre való képesség. Ezeknek a képességeknek a teljes vagy részleges elvesztése az egészség és a testi épség megsértésére visszavezethető olyan nem vagyoni hátrány, ami értékelhető a sérelemdíj összegének a meghatározása során. Ezeknek az értékelését az alperes ezért alaptalanul kifogásolta. Az alperes által hivatkozott felsőbb bírósági ítéleteket pedig nem a felpereshez hasonló sérüléseket elszenvedett károsultak esetében hozták, és a balesetek sem a felperesével azonos, vagy ahhoz közeli időpontban következtek be. Ennek következtében a balesetkori ár- és értékszínvonalhoz képest reális sérelemdíj behatárolásához nem adtak támpontot. A felperes helyesen utalt arra is, hogy a BH2022. 123. számon, illetve a BH2023. 276. számon közzétett döntés szerint is, a más, összehasonlításra alkalmas ügyekben hozott döntéseket nem lehet automatikusan alapul venni, mert az egyéni körülmények és az egészségkárosodásból származó hátrányok különbözősége az, ami alapot adhat az eltérő mértékű nem vagyoni kártérítés (vagy sérelemdíj) megállapítására. A bírói gyakorlatban formálódó értékszínvonal csak a sérelemdíj mértékének nagyságrendi behatárolásához ad szempontot. A személyiségi jogsértések és következményeik különbözősége azonban lehetővé teszi az adott károsult egyedi körülményei alapján a bírói gyakorlattól eltérő összeg meghatározását.

[32] Az ítélezési gyakorlat alapján a hasonló sérülést elszenvedett károsultak esetében megállapítható nem vagyoni kártérítés felső határát közelítő összegű sérelemdíj megítélését a Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint a felperes esetében az életvitelét jelentősen korlátozó körülmények halmozott jelentkezése indokolta. A Fővárosi Ítéltábla ezért sem a már megtérített 6.000.000 forinton felül további 14.000.000 forint sérelemdíj megfizetése iránti keresetnek az elutasítására, sem a felperesnek megítélt sérelemdíj leszállítására nem látott indokot.

[33] Az elsőfokú bíróság jogszerűen valóban nem értékelhette volna köztudomású tényként a kórházi dolgozók túlterheltségéből adódó hozzátartozói gondozási szükségletet, erről ugyanis nem tájékoztatta a feleket a Pp. 266. § (2) és (4) bekezdése szerint. A tájékoztatás elmaradásának a jogvita elbírálása szempontjából azonban nem volt jelentősége, mert Tanú2 és Tanú3 tanúk vallomása alapján (21. számú tárgyalási jegyzőkönyv) is megállapítható volt, hogy a felperes hozzátartozói a felperes kórházban tartózkodásának az időtartama alatt is nyújtottak a gondozás körébe tartozó szolgáltatásokat a felperesnek.

[34] A Fővárosi Ítéltábla az alperesnek azzal az álláspontjával egyetértett, hogy egyetlen piaci szolgáltató árajánlatának sincsen üggyöntő jelentősége a hozzátartozók által ingyenesen végzett tevékenységek ellenértékének a meghatározása során. A hozzátartozók által nyújtott szolgáltatások ellenértékének a meghatározása során ugyanis az általuk ellátott tevékenységek jellegének és időigényének van alapvető jelentősége. A piaci alapon működő szolgáltatók árajánlatát a perben felmerült további bizonyítékokkal együtt kell mérlegelni [Kúria

Pfv.III.20.007/2020/4. számú ítélete], amelyből okszerűen következik az is, hogy nem létezik olyan arányszám, amellyel a professzionális gazdasági társaságok – eltérő árképzési elveken alapuló, egységesnek semmiképpen sem tekinthető – díjszabása minden károsult esetében általános érvénnyel alkalmazható. A Kúria a Pfv.III.20.373/2019/4. számú, illetve az újonnan BH2024. 10. számon közzétett eseti döntésében sem írta elő kötelezően a bíróságok számára a 75 %-os arányszám alkalmazását, és nem zárta ki – a hozzátartozók által végzett tevékenység jellegének az értékelése alapján – a kiindulási alapnak tekintett piaci díjak további mérséklését.

[35] A felperes az ápolási-gondozási kisegítő igénybevételének időszükségletét a kórházi tartózkodásai időtartamának kivételével az orvosszakértő véleményének megfelelően határozta meg. A tanúvallomások alapján a kórházi tartózkodásainak idejére (2019. augusztus 23. és szeptember 6. közötti 14 nap, valamint 2020. július 13. és 23. közötti 10 nap alatt) napi 2 óra hozzátartozói gondoskodás elfogadható volt. Az orvosszakértő véleménye szerint ezt követően a felperes 2019. szeptember 7. és 2019. október 4. között (27 nap) napi 3 óra ápolásra és 4 óra gondozásra, 2019. október 5. és 2020. július 12. között (helyesen 282 nap) napi 3 óra gondozásra, 2020. július 24. és augusztus 20. között (27 nap) ismét napi 3 óra ápolásra és 4 óra gondozásra, 2020. augusztus 21. és november 12. között (83 nap) napi 3 óra, ezt követően folyamatosan napi 2 óra gondozásra szorult. A felperes – a 75 %-os szabály alkalmazásával – a napi 7 órában szükséges ápolási és gondozási tevékenység ellenértékét 11.475 forinttal, a napi 3 órában szükséges gondozását 5.025 forinttal, a 2 óra időtartamban végzett hozzátartozói tevékenység ellenértékét előbb 3.600 forinttal, majd 2021. június 1-től 4.425 forinttal, végül – a kimutatásában feltüntetett értéktől eltérően – 2023. január 1-jétől kezdődően ténylegesen 5.925 forinttal számolta.

[36] A Fővárosi Ítéltábla a felperes által megjelölt ellenértékek közül az ápolást is magában foglaló napi 7 óra hozzátartozói tevékenység 11.475 forint, a napi 3 óra gondozás 5.025 forint, valamint a napi 2 óra gondozás 3.600 forint ellenértékét a hozzátartozók által nyújtott szolgáltatások ellenértékeként elfogadhatónak tartotta. Ugyanakkor 2021. június 1-jétől kezdődően és a jövőre nézve napi 2 óra gondozás 4.425 forint, majd 5.925 forint értékét eltúlzottnak találta, és azt 4.000 forintban határozta meg. Figyelembe vette, hogy a piaci szolgáltatások árának változásával szemben a hozzátartozók tevékenysége ellenértékének a meghatározása során az infláció hatása kevésbé érvényesül. Mindezekre tekintettel az összesen 54 napra számolt napi 7 óra ápolás és gondozás 619.650 forint, a 365 napra számolt napi 3 óra gondozás 1.834.125 forint, 224 napra a napi 3.600 forinttal számolt 2 óra gondozás 806.400 forint, 2021. június 1-től az elsőfokú ítéletig eltelt 913 napra napi 4.000 forinttal számolva 3.652.000 forint, összesen 6.912.175 forint a lejárt járadék, amelyből az alperes levelező partnere 240.000 forintot már teljesített. Ezért a Fővárosi Ítéltábla az alperes marasztalásának tökeösszegét az ápolási és gondozási költség tekintetében 6.672.175 forintra, a jövőre nézve fizetendő járadék összegét havi 120.000 forintra leszállította, azzal, hogy ez utóbbi már kizárólag gondozási járadék.

[37] Az orvosszakértő a véleményében megállapította, hogy a felperes az alsó végtagok terhelését igénylő, közepesnél nehezebb, továbbá a magasban, vagy mélyben végezhető, illetve a fokozottan balesetveszélyes munkafázisok (pl. ablaktisztítás, függöny levétel-felrakás, nagymosás, nagytakarítás, nagyobb bevásárlások, illetve a nagyobb főzések egyes

munkafázisai) végzésében akadályozott. A könnyű háztartási munkák végzésére is csak 2020. november 13. óta képes. A kihallgatott tanúk vallomása alátámasztotta, hogy a baleset előtt a háztartási munkákat java részben a felperes végezte, és a keresetében a szakvéleményre figyelemmel, az állapota változásának megfelelően határozta meg napi 2-3, majd 1 órában a kiesett, illetve az állapota folytán szükséges plusz háztartási tevékenységek időigényét. Az alperes kizárólag az 1 óra háztartási tevékenység elsőfokú bíróság által megállapított ellenértékét (1.680 forint) vitatta, amely helyett 1.000 forint alkalmazásával kérte marasztalása leszállítását. A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint azonban a csatolt árajánlat szerinti óradíj 60 %-ában meghatározott óradíj helyes mérlegelés eredménye, és a Ptk. 6:522. § (1) bekezdése szerint fennálló kötelezettségének a terjedelme alapján az alperes marasztalásának a leszállítására nem volt ok.

[38] Az orvosszakértő azt is megállapította, hogy – a háztartási tevékenységekhez hasonlóan – a felperes az alsó végtagjai terhelését igénylő, közepesen nehéz, nem egyenletes terepviszonyok között, továbbá a magasban, vagy mélyben végezhető, illetve a fokozottan balesetveszélyes munkafázisokat a házkörül és a kertben sem képes végezni. A felperes kereseti tényelőadása arra vonatkozott, hogy a baleset előtt az ő kizárólagos feladata volt a virágok öntözése és gondozása, a gereblyezés, a gyümölcsszedés és a lehullott levelek összegyűjtése, míg a többi házkörüli és kerti munkába a férjének 30%-ban segített. A 400 nm alapterületű kert, udvar állapotára nézve fényképeket csatolt, a kiesett házkörüli és kerti tevékenységeinek időigényét az évszak függvényében szükséges munkákhoz képest napi 1-2 órában, az óradíját egy kertrendező cég csatolt árajánlatában foglalt óradíj 60%-ában, 1.860 forintban határozta meg. Az alperes mindezek ismeretében, a perben folytatott tanúbizonyítást követően tette azt a nyilatkozatát a 22. szám alatti beadványában, hogy a továbbiakban nem vitatja, hogy a keresetben leírt házkörüli munkák merülnek fel a felperes otthona körül, illetve, hogy az ezekre a munkákra fordított idő a keresetben meghatározott óraszámot teszi ki. Tekintettel arra, hogy a kereset óraszámot kizárólag a felperes kiesett tevékenységei vonatkozásában tartalmazott, az alperesnek ezt a nyilatkozatát csak úgy lehetett érteni, hogy az a felperes napi 1-2 óra házkörüli tevékenységére vonatkozott. A felperes ezért helyesen hivatkozott arra, hogy – a Pp. 373. §-ának korlátozó szabálya folytán – az alperes a fellebbezési eljárásban az ellenkérelmét ebben a vonatkozásban már nem változtathatta meg. Az alperes a marasztalását az óradíj mértéke miatt pedig eredménytelenül támadta, az ugyanis helyes mérlegelés eredménye volt.

[39] Az alperes a gyógyszerköltségben való marasztalását részben alappal támadta. Az elsőfokú bíróság az ítéletének rendelkező része szerint annak ellenére kötelezte a jövőre nézve havi 50.000 forint gyógyszer többletköltség fizetésére az alperest, hogy az ítélet indokolása [420] bekezdésében kifejtettek alapján valójában havi 45.000 forint járadékot kívánt a jövőre nézve is megállapítani. A bíróság levezetése alapján ugyanakkor az alperes havi 45.000 forint gyógyszerköltségben való marasztalását sem lehetett megalapozottnak tekinteni. Az elsőfokú bíróság ugyanis – az orvosszakértő véleménye alapján helyesen – a felperes gyógyszerei közül a Flectorin tapasz, a Cartidol krém, a Flamborin fájdalomcsillapító, Hyal-Joint tableta, valamint a Probiom 7 gyomorvédő alkalmazása tekintetében találta a balesettel való okozati összefüggés fennállását bizonyítottnak. Mindezen gyógyszerek 26. szám alatti kiegészítő szakvélemény szerint orvosilag szükséges havi mennyiségének a költsége azonban csak 32.993 forint (Flectorin tapasz 20.788 forint, Cartidol 1.543 forint, Flamborin 1.593 forint, Hyal-Joint 6.420 forint, Probiom 2.649 forint),

kerekítve 33.000 forint. A Fővárosi Ítéltábla ezért az alperes lejárt járadékban marasztalásának tőkeösszegét (a 2019. augusztus 23. és 2023. február 28. között lejárt 420.000 forint, a 2023. március 1. és november 30. között lejárt 297.000 forint, valamint a már teljesített 180.000 forint különbözeteként meghatározott) 537.000 forintra, a jövőre nézve fizetendő járadékot havi 33.000 forintra leszállította.

[40] A felperes keresete szerint a havi 30.000 forint, majd 2023. március 1-jétől kezdődően havi 50.000 forint járadéka a közlekedési többletköltsége mellett a kísérésével felmerült költségét is tartalmazta. A közlekedési többletkiadásait táblázatban mutatta ki, amelyben feltüntetett adatok közül az alperes a számítási módot, az üzemanyag árát, a fogyasztás és a költségátalány mértékét és az utazások tényét nem, kizárólag egyes utazásoknak a balesettel való okozati összefüggését vitatta. Az orvosszakértő véleménye alapján az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felperest a baleseti eredetű sérülései akadályozzák a tömegközlekedés igénybevételében, a felperes a közlekedésében folyamatosan segítségre, kísérő igénybevételére szorul. A felperes maga sem állította, hogy a balesetet megelőzően egyáltalán nem közlekedett gépjárművel, arra pedig az alperes megalapozottan hivatkozott, hogy a felperes nem valamennyi, hanem kizárólag a balesettel okozati összefüggésben felmerült közlekedési többletköltségei megtérítésére tarthat igényt. Arra nézve nem merült fel adat, hogy a baleset előtt a felperes a bevásárlásokat gépjármű nélkül intézte, illetve, hogy a Település5i rokonokhoz nem gépjárművel utazott, ennek következtében az ezekkel az utazásokkal kapcsolatos kiadásai nem tartoztak az alperes kártérítési kötelezettségének a körébe. A büntetőeljárásban tanúkénti kihallgatásával felmerült költségeinek a megtérítését a felperes a 14/2008. (VI. 27.) IRM rendelet szerint a nyomozóhatóságtól igényelhetette. A szakértő által szükségesnek minősített rehabilitációval összefüggő közlekedési költségei megtérítésére azonban a felperes alappal tartott igényt. Mindezek figyelembevételével a kimutatása alapján átlagban havi 10.000 forint, 2022. január 1-jétől havi 12.000 forint balesettel összefüggő közlekedési többletkiadás felmerülése volt megállapítható. Mindezek mellett a táblázatban feltüntetett utazásait figyelembe véve havi 12-15 óra időtartamban volt szüksége kísérésre, ugyanis a baleseti eredetű testi, egészségi állapota miatt minden utazásához kísérré volt szüksége, függetlenül attól, hogy az úticélja mutatott-e a balesettel összefüggést. Az elsőfokú bíróság ezért helyesen marasztalta az alperest 2023. február 28-ig havi 30.000 forintban. Az ezt követő időszakra, illetve a jövőre nézve azonban a felperes az üzemeltetési kiadások olyan mértékű növekedését nem igazolta, ami indokoltá tette volna havi 40.000 forintot meghaladó közlekedési és kísérő többletköltség megállapítását. A Fővárosi Ítéltábla ezért az alperes marasztalását a lejárt járadék tekintetében 1.360.000 forintra (a kárrendezés során kifizetett 260.000 forint elszámolásával 2019. augusztus 23. és 2023. február 28. között 42×30.000 forint = 1.260.000 forint, a 2023. március 1. és november 30. közötti időszakra 9×40.000 forint = 360.000 forint), a jövőre nézve fizetendő járadék összegét pedig 40.000 forintra leszállította.

[41] Az alperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság túlterjeszkedett a kereseti kérelmen azzal, hogy késedelmi kamat megfizetésére kötelezte őt. A felperes kereseti kérelme ugyanis úgy irányult az alperes késedelmi kamat, illetve mindenkor törvényes késedelmi kamat megfizetésére kötelezésére, hogy mind a keresetlevelében, mind a végleges kereseti kérelmeit tartalmazó beadványaiban a késedelmi kamat mértéke tekintetében felhívta és kifejezetten idézte is a Ptk. 6:48. § (1) bekezdésének a késedelmi kamat mértékére vonatkozó rendelkezését. A Fővárosi Ítéltáblának ugyanakkor a Pp. 353. §-a alapján a

késedelmi kamatra vonatkozó ítéleti rendelkezések kijavítását kellett elrendelnie, azok ugyanis a törvényben meghatározott késedelmi kamat mértékhez képest a „naptári félét megelőző” szövegrészeket feleslegesen tartalmazták.

[42] A kifejtettek eredményeként a felperes elsőfokú pernyertességének az aránya 72 %-ra módosult. Az elsőfokú bíróság a Pp. 83. § (3) bekezdése alapján a perköltségfizetés, egyúttal a Pp. 102. § (1) és (5) bekezdése alapján a meg nem fizetett kereseti illeték részbeni megfizetése alól mentesítette a felperest. A Fővárosi Ítéltábla a Pp. 83. § (3) bekezdése szabályának alkalmazására 72 % arányú pernyertesség esetén is lehetőséget látott, ezért a kereseti illeték viselésén nem változtatott. A Pp. 83. § (2)-(3) bekezdése alapján ugyanakkor a felperes csupán az alperesnek járó perköltség fizetése alól mentesülhetett, ez azonban nem jelentette azt, hogy az alperes is a teljes pernyertességének megfelelő perköltségének a megfizetésére lenne köteles. A Fővárosi Ítéltábla ezért a felperesnek járó ügyvédi munkadíjat és perköltséget a pernyertessége arányának megfelelő mértékre leszállította.

[43] A fentiekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezéseit a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján a rendelkező rész szerint részben megváltoztatta.

[44] A felperes a fellebbezési eljárásban 89 %-ban lett pernyertes, a Fővárosi Ítéltábla ezért a Pp. 83. § (3) bekezdése alapján ilyen arányban kötelezte az alperest a felperes felszámított, áfát tartalmazó ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltségének a megfizetésére. Az alperes illetékmentessége folytán, a Pp. 102. § (1) és (6) bekezdése alapján a meg nem fizetett fellebbezési illetékről pedig úgy rendelkezett, hogy az az állam terhén marad.

Budapest, 2024. április 30.

Dr. Lente Sándor s. k.

a tanács elnöke

Dr. Csóka István s. k.

Dr. Virág Csaba s. k.

előadó bíró

bíró